

RELIGIONSKUNSKAP 4-6 GRUNDBOK

MICHAEL ENGSTRÖM
ULRIKA ENKVIST WALLMARK

CAPENSIS FÖRLAG AB

SPRÅKGRANSKNING

Elin Herrmann

VÄRDEFULLA SYNPUNKTER PÅ INNEHÅLLET

*Torbjörn Andersson, Jonas Cederquist, Maria Engstrand,
Linda Haapala, Eberhard Herrmann, Elin Herrmann,
Camilla Kempe, Anthonia Larsson, Julia Lindholm,
Filip Paepke, Thor-Leif Strindberg, Julius Wiklund och
Mogärdeskolans elever*

Capensis förlag AB

Falköping

www.capensis.se

e-postadress: info@capensis.se

© 2021 Limnea utbildning AB,
Michael Engström och Ulrika Enkvist Wallmark

ISBN-13:978-91-85887-97-2

Första upplagan 2021

Andra tryckningen 2021

Tryck: GPS Group, Österrike

Redaktör och grafik:

Jan Wiklund

Teckningar:

Henry Stähle

Framsida:

Tilda Wiklund

Boken är skyddad av upphovsrättslagen.

TILL ELEVER, VÅRDNADSHAVARE OCH LÄRARE

Kunskaper om religioner och andra livsåskådningar är viktiga för att skapa förståelse mellan människor. Det behövs för att vi ska kunna leva tillsammans i dagens samhälle som består av människor från olika kulturer och med olika religioner.

Undervisningen i grundskolans religionskunskap ska ge eleverna förutsättningar att utveckla flera olika kunskaper och förmågor inom ämnesområdet. Vår förhoppning är att den här läroboken ska hjälpa eleverna att göra det.

Capensis tre principer för läromedel

Religionskunskap 4-6 grundbok är skriven utifrån Capensis tre viktiga principer - att konkretisera det centrala innehållet, att ha en tydlig struktur och att göra ämnet enkelt att förstå.

1. Att konkretisera det centrala innehållet

Ambitionen med boken är att konkretisera det centrala innehållet, det vill säga det som undervisningen i religionskunskap ska behandla.

Vi, författare och redaktör, har flera invändningar mot hur det centrala innehållet i mellanstadiets religionskunskap presenteras. Vår tydligaste invändning är att det sekulära perspektivet är nästintill obefintligt.

Vi har därför lagt till ett sekulärt ämnesinnehåll. Det innebär att eleverna får möjlighet att samtala och reflektera över sina egna tankar och argument även i relation till sekulära livsåskådningar och inte enbart religiösa livsåskådningar - något som annars

blir konsekvensen av hur det centrala innehållet är formulerat. Det finns även tillägg om sekulära ritualer samt jämförelser mellan vetenskap och religion. Tilläggen underlättar för eleverna att utveckla sina kunskaper om sekulära livsåskådningar och förmåga att resonera kring livsfrågor utifrån olika perspektiv. Det är också något som tydligt pekas ut i ämnets syfte.

2. Att skapa en tydlig struktur

För att skapa en tydlig struktur är bokens kapitel grupperade efter kursplanens tre kunskapsområden. Dessutom är kapitelrubrikerna mer eller mindre ordagrant hämtade från kursplanens centrala innehåll.

3. Att göra enkelt att förstå

I boken används ett begränsat antal nya begrepp, vilket gör det enklare för eleverna att i ett första skede se olika sammanhang. De nya begreppen används återkommande i brödtext, bildtext och grafik. I slutet av varje kapitel finns dessutom en lista med de viktigaste begreppen med förklaringar.

Övningsbok

Till grundboken hör en övningsbok. I den ges möjlighet att repetera grundbokens begrepp och innehåll. Här finns också diagnoser som hjälper elever och lärare att bedöma kunskapsutvecklingen.

Lycka till önskar Michael och Ulrika!

Vetlanda och Gävle, 14 september 2021

INNEHÅLL

VAD ÄR RELIGIONSKUNSKAP?	8	ISLAM	42	RELIGION OCH SAMHÄLLE	81	LIVSFRÅGOR	110
Varför är religionskunskap ett ämne i skolan?	9	Koranen	44	RELIGION OCH MEDIA	82	Olika livsåskådningar om vårt ursprung	111
Världsreligionerna	10	Levnadsregler inom islam	45	Vem ska representera en religion?	84	Olika livsåskådningar om döden	112
LIVSÅSKÅDNINGAR	12	Ritualer inom islam	48	Bilden av religion och religiösa människor	85	Döden i populärkultur	113
RELIGIONENS BETYDELSE I MÄNNISKORS LIV	14	Ritualer som genomförs en gång per år	49	Begrepp i kapitlet	85	Vad är ett bra liv?	114
Vad är meningen i livet	15	Heliga platser inom islam	50	KRISTENDOMENS BETYDELSE I SVERIGE	86	Musiktexter om vad som är viktigt i livet	115
Hur ska vi människor vara mot varandra?	16	Begrepp i kapitlet	51	Kristendomen under medeltiden (1050-1521)	88	Kärlek i populärkultur	116
Identitet, livsstil och grupptillhörighet	17	HINDUISMEN	52	Kristendomen under 1500- och 1600-talen	89	Vänskap i musiktexter	117
Hur vi visar vilka vi är	18	Gudar	54	Kristendomen under 1700- och 1800-talen	90	Det onda och det goda i populärkultur	118
När religion är viktigt i livet	19	Levnadsregler inom hinduismen	55	Kristendomen under 1900-talet till nutid	91	Begrepp i kapitlet	118
Begrepp i kapitlet	19	Ritualer inom hinduismen	56	Kristna traditioner i Sverige	92	FLER BEGREPP	119
JUDENDOMEN	20	Heliga platser inom hinduismen	57	Begrepp i kapitlet	95	Livsåskådningar	119
Judendomens historia i Tanakh	22	Begrepp i kapitlet	57	LIVSÅSKÅDNINGAR I SVERIGE	96	Religion och samhälle	121
Levnadsregler inom judendomen	24	BUDDHISMEN	58	Kristendomen i Sverige	97	Etik och livsfrågor	121
Ritualer inom judendomen	25	Levnadsregler inom buddhismen	60	Fler religioner i Sverige	98	REGISTER	122
Ritualer som genomförs en gång per år	26	Ritualer inom buddhismen	61	Sekulära livsåskådningar i Sverige	99	BILDFÖRTECKNING	126
Ritualer som genomförs en gång i livet	27	Ritualer som genomförs en gång per år	62	När olika livsåskådningar möts i Sverige	100		
Heliga platser inom judendomen	28	Heliga platser inom buddhismen	63	Begrepp i kapitlet	100		
Begrepp i kapitlet	28	Begrepp i kapitlet	63	ETIK OCH LIVSFRÅGOR	101		
KRISTENDOMEN	30	LIKHETER OCH SKILLNADER MELLAN OCH INOM NÅGRA RELIGIONER	64	VARDAGLIGA MORALISKA FRÅGOR	102		
Kristendomens tre stora inriktningar	32	De abrahamitiska religionerna	67	Rätt och orätt	103		
Jesus liv enligt Bibeln	33	Människan enligt de abrahamitiska religionerna	68	Medmänsklighet	104		
Levnadsregler inom kristendomen	37	Kristendomens tre största inriktningar	69	Ansvar	106		
Ritualer inom kristendomen	38	Islams två största inriktningar	70	Jämlikhet och jämställdhet	107		
Ritualer som genomförs en gång i livet	39	Översikt av livsåskådningar	71	Kränkningar	108		
Heliga platser inom kristendomen	40	Sammanfattning av världsreligionerna I	72	Sexualitet	109		
Begrepp i kapitlet	40	Sammanfattning av världsreligionerna II	74	Begrepp i kapitlet	109		
		BEGREPPEN RELIGION OCH LIVSÅSKÅDNING	76				
		Religiösa och sekulära livsåskådningar	77				
		Sekulära livsåskådningar	78				
		Vetenskap och tro	79				
		När livsåskådningar krockar med samhället	80				
		Begrepp i kapitlet	80				

VÄRLDSRELIGIONERNA

Det finns många religioner i världen. Fem av dem brukar kallas världsreligioner (judendom, kristendom, islam, hinduism och buddhism). Kartorna till höger visar var i världen de finns. Av världens nästan åtta miljarder människor tillhör cirka fem miljarder någon av de fem världsreligionerna. Övriga tillhör någon annan religion eller ingen religion alls.

Judendom

Judendomen har funnits i över 3 000 år. Från början fanns judendomen i områden som ligger öster om Medelhavet. Idag bor de flesta judarna i Israel och i USA.

Kristendom

Jesus lärjungar lade grunden till det som senare blev kristendom. Kristendomen växte fram ur judendomen för cirka 2 000 år sedan. För 1 000 år sedan hade kristendomen spridits och fanns i hela Europa. När kristna länder i Europa tog över andra delar av världen spreds kristendomen i många nya områden. Idag är kristendomen stor i hela Amerika, Europa, Oceanien och södra Afrika.

Islam

Islam har enligt muslimer alltid funnits. Religionen fick stor spridning med profeten Muhammed och islams heliga skrift Koranen för 1 400 år sedan. Islam är idag en stor religion i norra Afrika och västra Asien. Landet där det bor flest muslimer är Indonesien.

Hinduism

Hinduismen har funnits i minst 3 500 år. Religionen uppstod i nuvarande Pakistan. De flesta hinduerna lever i Indien. Hinduismen har påverkat andra stora religioner, till exempel sikhismen som också finns i Indien.

Buddhism

Buddhismen grundades av Siddharta Gautama i Indien för 2 500 år sedan. Idag finns det många buddhister i Indien, Kambodja, Thailand och Burma/Myanmar. Buddhismen har påverkat andra stora religioner, till exempel daoismen i Kina och shintoismen i Japan.

Religionernas centrala tankegångar

En religion består av många olika delar. De kallas centrala tankegångar. I boken tas de här centrala tankegångarna upp för alla fem världsreligionerna.

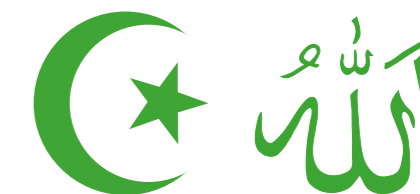
- **Symboler** Symboler är betydelsefulla för de som tillhör en religion. Kristendomen har till exempel korset som symbol och buddhismen ett hjul med åtta ekrar.
- **Inriktningar** I vissa frågor tycker de troende inom en och samma religion olika. Det finns därför olika inriktningar. Inom kristendomen finns bland annat ortodoxt kristna, katoliker och protestanter.
- **Högre makt** En eller flera gudar.
- **Heliga skrifter** En bok som innehåller det viktigaste om religionen, exempelvis Tanakh, Bibeln och Koranen.
- **Personer och berättelser** Inom alla religioner finns det personer och berättelser som är viktiga, bland annat Mose, Jesus, Muhammed och Buddha Gautama.
- **Heliga rum** En byggnad, såsom en synagoga eller ett hinduiskt tempel, där de som har samma tro samlas.
- **Religiösa experter** Det är personer som anses kunna tolka de heliga skrifterna, bland annat rabbiner och präster.
- **Religiösa ritualer** När en religiös handling utförs på ett speciellt sätt, till exempel hur en bön ska bes eller hur en högtid ska firas, kallas det religiös ritual.
- **Levnadsregler** I de heliga skrifterna står det hur människorna bör leva och vad som är viktigt i människornas liv, till exempel vilken mat som är tillåten att äta.
- **Heliga platser** En plats eller ett område som har stor betydelse för religionen är en helig plats. Jerusalem, Mecka och Varanasi är några exempel.

Judendom

Kristendom

Islam

Hinduism

Buddhism

KRISTENDOMEN

Det finns cirka två miljarder människor som anses tillhöra kristendomen. Kristendomen är idag den största av världsreligionerna. De som utövar kristendom kallas kristna. De flesta kristna bor i Europa, Nordamerika, Sydamerika och södra Afrika. I Sverige är drygt sex miljoner människor medlemmar i någon kristen kyrka.

Profeter inom kristendomen

Kristendomen har samma profeter som judendomen. De nämns i Bibeln.

Kristendomen uppstod ur judendomen

Kristendomen uppstod för cirka 2 000 år sedan där landet Israel ligger idag. De flesta som bodde där på den tiden var judar. En av dem var Jesus.

Kristna tror att Jesus är Guds son och han är därför central inom kristendomen. Jesus dog cirka år 30 e.v.t. Efter hans död fortsatte Jesus lärjungar och andra, bland annat Paulus, att sprida budskapet om att Jesus var Guds son. Så uppstod kristendomen.

Korset är kristendomens symbol

Korset är den vanligaste symbolen för den kristna tron. Det bärs ofta runt halsen och finns i kyrkor.

Kristendomens tre stora inriktningar

Det finns tre större inriktningar inom kristendomen: katolicism, ortodox kristendom och protestantism.

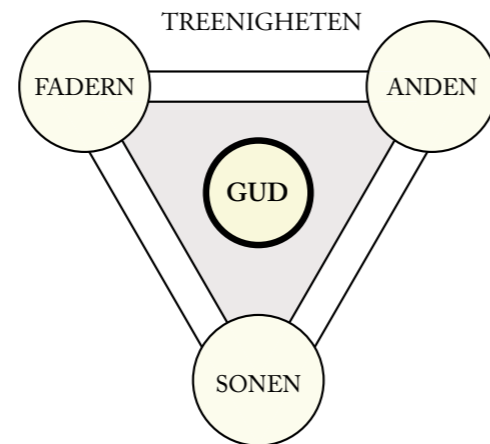

Kristendomens utbredning i världen. Ju mörkare färg, desto större andel kristna i landet.

Kristnas syn på Gud

Kristna tror att det endast finns en gud. De tror också att Jesus är Guds son. Enligt kristna visar sig Gud på tre olika sätt, som Fadern, Sonen och den heliga Anden. Det kallas treenigheten.

Kristna tror på ett liv efter livet de lever nu. De tror att Jesus kom för att rädda människorna från synden och döden. Personer som tror på Jesus får ett evigt liv i Guds rike.

Bibeln är kristendomens heliga skrift

Bibeln är kristendomens heliga skrift. Den består av de två delarna Gamla testamentet och Nya testamentet. I Bibeln finns bland annat regler för hur kristna bör leva sina liv.

Gamla testamentet berättar om tiden före Jesus födelse. Nya testamentet inleds med de fyra evangelierna som är berättelser om Jesus och hans liv.

Kyrka betyder flera olika saker

Ordet kyrka betyder olika saker. Det betyder alla kristna tillsammans. Ordet kyrka används också för att beskriva olika inriktningar inom kristendomen såsom de ortodoxa kyrkorna och de protestantiska kyrkorna. Kyrka är även en byggnad där kristna träffas.

Kyrkor är heliga rum inom kristendomen

Kristna besöker kyrkobyggnader för att be och fira gudstjänst. Där träffas de också för att fira dop, konfirmation, giftermål och begravningsgudstjänst.

En flicka firar jul i en ortodox kyrka i Sotji, Ryssland.

En kyrkobyggnad kan se ut på många olika sätt. Det vanligaste namnet på en kyrkobyggnad är kyrka. Större kyrkobyggnader kallas för katedral eller dom. En mindre kyrkobyggnad kan kallas för kapell eller missionshus.

Många kyrkor har ett klocktorn med en kyrkklocka som ringer när det är dags för viktiga händelser i kyrkan. Inne i kyrkorna finns ofta målningar med berättelser ur Bibeln. I kyrkorna finns också ett krucifix. Det är en avbildning av Jesus när han korsfästes.

Längst fram i kyrkorna finns ett altare. Det är ett bord som används av prästen under gudstjänsten. När prästen predikar kan hen stå i predikstolen. Under en predikan talar prästen om innehållet i Bibeln. Predikstolen är en upphöjd plats i kyrkan från vilken prästen kan se alla besökare.

Kristna präster är experter på kristendom

Gudstjänster och andra samlingar i kyrkor leds av kristna präster. De kan mycket om sin religion och har till uppgift att lära andra om den kristna tron.

Two flickor deltar i en katolsk gudstjänst i Ulan Bator, Mongoliet. I bakgrunden ses ett krucifix.

HELIGA PLATSER INOM ISLAM

Det finns tre städer som har stor betydelse inom islam. Alla tre har anknytning till profeten Muhammeds liv.

Mecka

Mecka, som ligger i Saudiarabien, är den viktigaste staden. Här föddes Muhammed. Här finns också Kaba, en stor stenbyggnad, som sägs vara byggd av Abraham och hans son Ismael.

När muslimer ber vänder de sig mot Mecka oavsett var i världen de befinner sig. Det är också till Mecka som miljoner muslimer reser under vällfärden. Utanför Mecka ligger berget Hira. Där ligger grottan där Muhammed anses ha träffat ängeln Gabriel.

Medina

Medina ligger också i Saudiarabien och anses vara den näst heligaste staden. Här finns Profetens moské där profeten Muhammed och hans dotter Fatima ligger begravda.

En kvinna besöker Hiragrottan strax utanför Mecka.

Klipptdomen på Tempelberget i Jerusalem, Israel.

Jerusalem

Jerusalem, som ligger i Israel, är en helig stad för både judar, kristna och muslimer. Härifrån ska profeten Muhammed ha gjort en nattlig resa till himlen där han träffade Gud. På just den här platsen ligger Klipptdomen, den äldsta muslimska byggnaden.

Profetens moské i Medina. Här ligger Muhammed begravd.

BEGREPP I KAPITLET

Allah Det arabiska namnet för Gud.

Allmosan (zakat) Muslimer ger gåvor till fattiga.

Ashura En viktig högtid för shiamuslimer.

Bönen (salat) Bönen utförs fem gånger varje dag.

Böneutrop När det är dags för bön ropas det ut, till exempel från en minaret.

Eid al-adha Offerhögtiden. Firas till minne av att Abraham (Ibrahim) skulle offra sin son Ismael.

Eid al-fitr En högtid som firas när ramadan är slut.

Fastan (sawn) Det är inte tillåtet att äta, dricka och röka medan solen är uppe.

Guds regler Att följa det som står i Koranen. Gud vill att människorna ska vara goda mot varandra och förlåta dem som gör fel.

Hira Vid berget Hira ligger grottan där Muhammed anses ha träffat ängeln Gabriel.

Imam Så kallas den person inom sunniislam som leder bön, undervisning och gudstjänst i en moské.

Klipptdomen En helig plats för muslimer. Den ligger i Jerusalem.

Koranen Islams heliga skrift.

Mawlid Muhammeds födelsedag och muslimsk högtid.

Mecka En helig stad för muslimer. Muhammeds födelseort.

Medina En helig stad där Muhammed levde en del av sitt liv. Muhammed är begravd där.

Mihrab En fördjupning i en av moskéns väggar.

Den visar åt vilket håll Mecka ligger.

Minaret Ett torn på en moské.

Moské En muslimsk helig byggnad.

Muhammed Den sista och viktigaste profeten inom islam.

Muslimer Personer som utövar islam.

Omskärelse Penisens förhud skärs bort.

Paradiset Hit kommer de som har levt sitt liv enligt Guds regler.

Ramadan Den månad då muslimer fastar.

Sharia Lagar och regler i Koranen och andra muslimska skrifter.

Shaykh Så kallas den person inom shiaislam som leder bön, undervisning och gudstjänst i en moské.

Shiaislam En inriktning inom islam.

Sunniislam En inriktning inom islam.

Trosbekännelsen (shahada) Den berättar vad muslimer tror på.

Underkastelse Människorna ska leva som Gud har sagt och lärt dem.

Vällfärden (hajj) En resa som muslimer gör till Mecka.

Ängeln Gabriel (Jibreel) Gabriel berättade för Muhammed vad som står i Koranen.

SAMMANFATTNING AV VÄRLDSRELIGIONERNA I

	Judendom	Kristendom
Symbol		
Religiösa urkunder (heliga skrifter)	Tanakh	Bibeln
Ålder	4 000 år	2 000 år
Centrala personer	Abraham och Mose	Jesus och Paulus
Geografiskt ursprung	Nuvarande Syrien, Jordanien, Libanon, Palestina och Israel	Nuvarande Palestina och Israel
Stor utbredning i ...	Israel och USA 	Amerika, Europa, södra Afrika och Oceanien
Antal som tillhör religionen	14 miljoner	2 miljarder
Större inriktningar	Ortodox judendom Reformjudendom Konservativ judendom	Katolicism Ortodox kristendom Protestantism
Religiösa experter	Rabbin	Präst, pastor
Gudsbild	En gud	En treenig gud
Tid	Allt har en början	Allt har en början

Islam	Hinduism	Buddhism
		
Koranen	Vedaskrifterna, Upanishaderna, Bhagavadgita m. fl.	Tipitaka, Dhammapada, Kung Milindas frågor m. fl.
1 400 år	3 500 år	2 500 år
Muhammed	Inga centrala personer	Siddharta Gautama
Nuvarande Saudiarabien	Nuvarande Pakistan	Nuvarande norra Indien
Arabvärlden, Iran och Indonesien 	Indien och Nepal 	Sydostasien
1,5 miljarder	1,1 miljarder	500 miljoner
Sunni Shia	Vishnuism Shivaism	Theravada Mahayana
Imam, shaykh	Brahmin	Munkar, nunnor och lärare
En gud	En eller flera gudar	Flera gudar eller inga gudar alls
Allt har en början	Det finns ingen början och inget slut	Det finns ingen början och inget slut

SAMMANFATTNING AV VÄRLDSRELIGIONERNA II

	Judendom 	Kristendom
Heliga platser/vallfärdsorter	Tempelberget, Västra muren och Abrahams grav	Jerusalem, Betlehem, Nasaret och Vatikanstaten
Munkar och nunnor	Nej	Ja
Heliga rum	Synagoga <i>Gammalnya synagogan i Prag byggdes på 1270-talet.</i>	Kyrka <i>Uspenskijkatedralen i Helsingfors tillhör finska ortodoxa kyrkan.</i>
Levnadsregler	De tio budorden Mose lag	De tio budorden Jesus undervisning
Människan har en själ	Ja	Ja
Kroppen dör och själen lever vidare. Det är livet nu som är viktigt.	... själen har, eller kan få, evigt liv.
Viktiga tankegångar	Vara en god medmänniska Guds utvalda folk	Evigt liv Jesus är Guds son
Gud ställer krav på människan	Ja	Ja
Exempel på flaggor med en religiös symbol	 <i>Israels flagga med Davidsstjärnan</i>	 <i>Sveriges flagga med korset</i>

Islam 	Hinduism 	Buddhism
Mecka, Medina och Jerusalem	Ganges och Varanasi	Lumbini och Bodh Gaya
Nej	Nej	Ja
Moské <i>Moské i Uppsala.</i>	Hinduiskt tempel <i>Hinduiskt tempel i staden Bhuj i Indien.</i>	Buddhistiskt tempel <i>Stupa i Fellingsbro.</i>
Guds regler Matregler och klädregler	Olika vägar för att nå moksha Matregler och meditation	De fyra ädla sanningarna Den åttafaldiga vägen
Ja	Ja	Nej
... själen lever vidare.	... själen lever vidare tills den befrias från återfödelsen.	... återfödelsen tar vid.
Evigt liv Muhammed är den siste profeten	Uppnä moksha (stoppa återfödelsen)	Uppnä nirvana genom att förstå de fyra sanningarna och följa den åttafaldiga vägen
Ja	Nej	Nej
 <i>Libyens flagga med månskära och stjärna</i>	 <i>Indiens flagga med chakra (hinduismens livshjul)</i>	 <i>Mongoliets flagga med sojombo (den buddhistiska världsbilden)</i>

LIVSFRÅGOR

Mat, öl och att se på tv är viktigt i livet för Homer Simpson. Han älskar sin familj, men ser inte alltid familjemedlemmarnas behov lika tydligt som sina egna behov.

Ibland funderar vi människor över hur vi ska leva våra liv. Vad är viktigt i livet? Hur började allt? Vad händer när vi dör? Vad är vänskap och kärlek? Vad är ett bra liv? De här frågorna kallas för livsfrågor.

Svar på livsfrågor

Vi kan bland annat få hjälp att hitta svar på livsfrågorna genom att

- ta reda på hur olika religiösa och sekulära livsåskådningar besvarar dem
- läsa böcker, se filmer och tv-serier, lyssna på musiktexter samt spela dataspel
- tala med andra människor om vad som är viktigt i livet.

De svar vi hittar kan hjälpa oss att förstå vilka vi är som människor och hur vi ska leva våra liv. Svaren kan ge oss en trygghet genom livet.

Populärkultur handlar om livsfrågor

Populärkultur kan vara böcker, filmer, musiktexter, tv-serier och dataspel. Populärkultur är skapad för att underhålla, men innehållet i populärkultur handlar ofta om livsfrågor. Vanliga teman i böcker, filmer, musiktexter och dataspel är vänskap, kärlek, död och kampen mellan det onda och det goda.

OLIKA LIVSÅSKÅDNINGAR OM VÅRT URSPRUNG

Religionerna har berättelser som talar om hur världen och människorna skapades. De kallas för skapelseberättelser.

Judendom och kristendom

Judendomen och kristendomen använder samma berättelse för att förklara hur världen skapades. Enligt Tanakh (judendomen) och Bibeln (kristendomen) skapade Gud världen under sex dagar.

Först skapade Gud hav och land och alla växter. Sedan solen, månen och stjärnorna. När det var klart skapade Gud djuren och till sist människan. På den sjunde dagen vilade Gud och såg på det som hade skapats.

Islam

Enligt islam skapades världen av Gud. Gud skapade bergen, träden, ljuset, djuren och människorna. Gud skapade de första människorna genom att forma lera.

Hinduism

Enligt hinduismen är det guden Brahma som har skapat världen från början. Efter det har guden Shiva förstört och byggt upp världen flera gånger.

Vishnu, hans fru Lakshmi och Brahma som sitter i en lotusblomma.

Det finns flera olika skapelseberättelser inom hinduismen. En av dem är att guden Vishnu ligger och flyter i ett stort hav. En stor lotusblomma växer ut från hans navel. I den sitter Brahma. Brahma delar sig själv i två delar, en manlig och en kvinnlig del. De två delarna har en kraft som skapar alla människor och djur.

Buddhism

Buddhister tror inte att världen har skapats av en högre makt utan att den alltid har funnits. Det finns därför inga skapelseberättelser inom buddhismen.

Sekulära livsåskådningar

Enligt forskarna bildades universum för 13,8 miljarder år sedan med Big Bang. Efter Big Bang blev universum större. För 4,5 miljarder år sedan bildades jorden.

Enligt forskare uppstod livet på jorden för cirka fyra miljarder år sedan. De äldsta spåren av människor är cirka 300 000 år.

Varifrån kommer vi?